

קונטרס יקרא דמלכא המבואר

מכבוד קדושת מרן
בעל היקרא דמלכא זי"ע
עם ביאור משולב על דברי קדשו
בהוספת ציונים והערות

פרשת אמור

מכון
"מעיינות הרים"
זוועהיל

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הביאור נערך לפי הבנתנו הדלה, ואין בדברים משום הכרח שזו היתה כונת קדשו,
וכל המטרה היא רק לקרב הדברים שיהיו מבוארים לעיני הלומדים,
ואדרבה נשמח אם תודיעונו על כל טעות או הבנה אחרת

נדבת ידידנו החשוב

הרב מנחם צינווירט שליט"א

חתן ידידנו החשוב הרב אברהם הורביץ שליט"א

לרגל שמחת הבר מצוה לבנו

הב' שמעון הי"ו

בשעטו"מ

שמחת הבר מצוה תתקיים ביום ד' פר' בהר
באולם 'פנינת התמר' רח' הב"ד - ביתר עילית

מכון

"מעיינות הרים"

זוועהיל

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

נערך ע"י הרה"ג ר' אברהם זילבר שליט"א

בן מורנו ראש הישיבה שליט"א

כל הזכויות שמורות למכון "מעיינות הרים"

להוצאת ספרי הצה"ק לבית זלאטשוב - זוועהיל

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

רח' האדמו"ר רבי שלמה מזוועהיל, בית ישראל

ת.ד. 5088 ירושלים 91050

טל: 052-7646061 פקס: 02-5326464

דוא"ל 5326464@gmail.com

פרשת אמור

תשי"ד

אמור ואמרת. להזהיר גדולים על הקטנים (ט"ז) לנפש לא יטמא בעמיו. ידוע כי הרהורי עבירה קשים מעבירה גופא (עי' יומא טז. ועיי"ש צ"ט) והרמב"ם ז"ל (מו"ק ח"ג פ"ח) הסביר שהמחשבה היא תוצאות הנשמה והשכל שלפני

❦ ביאורים ❦

אלהם, ואם מתחילה כבר אומר אל הכהנים למה צריך לכפול ואמרת אליהם, אלא בא ללמדך שגם הכהנים הגדולים מוזהרים להזהיר את הקטנים ולשמרם מן הטומאה. והנה הציוי הזה נאמר רק לכהנים, אבל אפשר לדרשו בדרך רמז על חיוב העבודה לכל ישראל, והוא כוונת אומרו **לנפש לא יטמא בעמיו**, דהרי ידוע מה שאמרו חז"ל (יומא טז, ט) **כי הרהורי עבירה קשים מעבירה גופא**, והרמב"ם ז"ל (מורה נטמס ח"ג פ"ח) **הסביר** טעם הדבר, לפי שהמחשבה של האדם, היא תוצאות הנשמה והשכל, שלפני

הרהורי עבירה קשים מעבירה כי מטמא המחשבה / מעלת האדם מן הבהמה הוא רק במחשבה / נפש - הנשמה, בעמיו - הגוף / עיקר הפניות הם כמעשה / צריך לקדש עצמו בדברי הרשות - הקטנים, שלא ישל גדולים - איסור / בפרישות מהעולם הזה יתעלה מעלה על מעלה.

פרשתנו פותחת בכתוב (ויקרא כז, ט): **וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן וְאֶמְרָתְ אֲלֵהֶם לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמְיוֹ. ופירש רש"י: 'אמור ואמרת - להזהיר גדולים על הקטנים'. והכונה בזה, דהכתוב פתח ואמר 'אמור אל הכהנים, ואחר כך כפל ואמר 'ואמרת**

ציונים והערות

להתדבק בעליונים לא לרדת להשיג השפל, וכבר ידעת גודל האיסור שבא אצלנו בנבלות הפה, וזה ג"כ מחוייב שזה הדבור בלשון הוא מסגולת בני אדם וטובה גמלה השם לאדם להבדילו בה משאר בעלי חיים, כמו שאמר מי שם פה לאדם, ואמר הנביא ה' אלהים נתן לי לשון למודים, ואין צריך שנשתמש בטובה ההיא אשר נתנה לנו לשלמות ללמוד וללמד, בגדולה שבחסרונות ובחרפה השלמה עד שנאמר מה שיאמרוהו הגוים הסכלים הזונים בשיריהם ודבריהם הנאותים בהם, לא כמי שנאמר להם ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, וכל מי שישתמש במחשבתו או בדברו בדבר מענייני החוש ההוא אשר הוא חרפה לנו, עד שיחשוב במשתה או במשגל ביותר מן הצריך לו

א. ז"ל הגמ': 'הרהורי עבירה קשו מעבירה וסימניך ריחא דבישרא'. ופירש רש"י: 'הרהורי עבירה - תאות נשים, קשים להכחיש את בשרו יותר מגופו של מעשה'. ב. ז"ל הרמב"ם: 'כבר ידעת אמרם הרהורי עבירה קשין מעבירה, ולי בפירושו פירוש נפלא מאד, והוא שהאדם כשימרה, אמנם ימרה מצד המקרים הנמשכים אחר החומר שלו, כמו שביארתי שהאדם לא יעשה מרי רק בבהמיותו, אבל המחשבה היא מסגולות האדם הנמשכים אחר צורתו, וכשיחשוב במרי ובעבירה ימרה בנכבד שבשני חלקיו, ואין חטא מי שעבר והעביד עבד סכל כחטא מי שהעביד בן חורין חשוב, כי זאת הצורה האנושית וכל סגולותיה וכל כוחותיה, אין צריך להשתמש בהן אלא במה שהן ראויין לו

הדיבור, שזה הוא יתרון האדם מן הבהמה, שהבהמה הגם שיש לה שכל להשמר מן הנזקין ויש לה רצון ללכת הנה והנה, היא רק מנפש הבהמית וטבעי בלי בחירה ומחשבה, משא"כ האדם יש לו שכל להתבונן תכלית כל דבר ורצון בחירי, ומצד נפש הבהמית יש לו כל התאות הנמשכות להפסד וכליון, ומצד נפש

❦ ביאורים ❦

במחשבתה שזה העשב יהיה טעים למאכלה ולכך היא הולכת לאוכלו, אך אין לה יכולת לחשוב שלא כדאי לה לאכול את האוכל מסיבה מסוימת, כגון שהוא סם המות בשבילה. מה שאין כן האדם, יש לו שכל להתבונן מהו תכלית כל דבר, האם כדאי לו ליקח דבר מאכל פלוני או לא, ולא יסתכל על עריבות הדבר אלא על תכלית הדבר, ויש לו רצון בחירי לבחור בטוב, ולהשמר מהדברים המזיקים אותו אפילו אם הם ערבים לחיך, וכבר נודע שיש לאדם נפש הבהמית ונפש השכלית, ומצד נפש

הדיבור, כלומר כל דבר המתחדש אצל האדם, תחילתו במחשבה שהוא חושב בשכלו, ומחשבה זו באה מכח הנשמה שהשי"ת נתן באדם, ואותה מחשבה האדם יכול לבטאה בדיבור עד שיוציאה אל הפועל בכלי המעשה בידים וברגלים. שזה המחשבה שהאדם מחשב במוחו הוא יתרון האדם מן הבהמה, שהבהמה הגם שיש לה שכל להשמר מן הנזקין, ויש לה רצון ללכת הנה והנה, היא רק מנפש הבהמית וטבעי בלי בחירה ומחשבה, ולכן בהמה הרואה עשב היא הולכת לאוכלו, ובודאי עלה

ציונים והערות

נבראו בדעתן נבראו בצביון נבראו. כי ניתן לכל אחד דעת כפי הקומה, היינו דלכל בעל חי יש לו שכל, אלא דהשכל רק מה שנוגע לגופו, היינו: לשמור עצמו מכל נזק ולהביא טרף נפשו שיוכל לחיות ולהתקיים. ולכן הראש של בעל חי שוה בקומה עם הגוף להורות שהשכל שלו ניתן עבור גופו לשמשו, והוא טפל להגוף. מה שאין כן באדם, יש לו תפקיד ותכלית לשמש מה שהוא על גופו, דהיינו: נפש, רוח נשמה שמתלבשים בו, והראש והגוף טפילים להם לשמשם, ואם האדם דעתו ומעשיו רק לעניני גופו הרי הוא גרוע מהבהמה, שמשעבד הראש למה שתחתיו ומורידו מגדולתו, משא"כ הבהמה שהראש והגוף שוין אצלה במעלה.

או יאמר בו שירים כבר לקח הטובה אשר גמלו השם אותה והשתמש בה ונעזר בה במרי הגומל אותו ועבור על מצותיו, ויהיה כמי שנאמר בהם וכסף הרביתי לה וזהב עשו לבעל'. וראה עוד תניא (איגרת הקודש פרק כב): 'ועל כן אהוביי ירדיי נא ונא לטרוח בכל לב ונפש לתקוע אהבת רעהו בלבו. ואיש את רעת רעהו אל תחשבו בלבבכם כתיב ולא תעלה על לב לעולם, ואם תעלה יהדפנה מלכו כהנודף עשן וכמו מחשבת ע"ז ממש. כי גדולה לה"ר כנגד ע"ז וג"ע וש"ד. ואם בדבור כך כו' וכבר נודע לכל חכם לב יתרון הכשר המח' על הדבור הן לטוב והן למוטב'. ג. ראה יסוד צדיק (ערך עבודת ה' מותר האדם מן הבהמה): 'במסכת חולין (ס), כל מעשה בראשית בקומתן

השכלית, כל פעולותי' לתכלית נצחית, ואם משתמש בכלים חשובים להפסד, מובן שקשים יותר מעבירה גופא הנעשה מהגוף החומר הנפסד, כמשל מי שלובש בגדי מלכות לתשמיש בזוי כמו הוצאת זבלים וצואה שאין עלבון יותר מזה.

והנה לנפש היא הנשמה, בעמיו הוא הגוף. ותוצאות הנשמה היא המחשבה, ותוצאות הגוף הוא המעשה, והמעשה נמשכת ע"י המחשבה הקדומה, ועיקר הפניות הן רק בהמעשה, כי המחשבה אינה נגלית, ויש ביכולת האדם להרגיל עצמו רק במחשבות קדושות שהם יהיו יסוד המעשה.

✽ ביאורים ✽

לתשמיש בזוי כמו הוצאת זבלים וצואה, שאין עלבון יותר מזה.

והנה לפי זה יש לדרוש כוונת הכתוב כמין חומר: 'לְנֶפֶשׁ' היא הנשמה - 'לֹא יִטְמָא בְּעַמְיוֹ' הוא הגוף, ותוצאות הנשמה היא פעולת המחשבה, ותוצאות הגוף הוא פעולת המעשה, והמעשה של האדם נמשכת ע"י המחשבה הקדומה שחשב בזה, ועיקר הפניות שיש לאדם לקיים מצותיו על מנת לקבל כבוד ח"ו הן רק בהמעשה, כאשר הוא עושה את המעשה בצורה שתהיה גלויה לאחרים כדי שיתפרסם צדקתו, כי המחשבה עצמה אינה נגלית ולכן אין בה פניות. ויש ביכולת האדם להרגיל עצמו להתחיל כל מעשה ומעשה ולעשותו רק במחשבות קדושות בלי פניות כלל, שהסודי מהמעשה ממילא מוכתב על שמו.

הבהמית של האדם, אינו חושב כלל על תכלית הדבר, אלא יש לו כל התאות כמו הבהמות אפילו הנמשכות להפסד ובליון, בלי להשים לב האם לבסוף יזיקו לו אלו המאכלים או המעשים שהוא עכשיו תאב אליהם. ומצד נפש השכלית, הרי יש לו את היכולת לשקול בדעתו האם זה הדבר שהוא תאב אליו יביא עליו ברכה או להיפך ח"ו, כי הנפש השכלית כל פעולותי' נעשות במדה ובמשקל לתכלית נצחית. ובוה מובן למה הרהורי עבירה קשים מעבירה גופא, כי אם הוא מחשב בדעתו איך להגביר את תאוותיו בלא להסתכל על תכלית הדבר, הרי הוא משתמש בכלים חשובים שנועדו לתכלית נצחי להפסד, ולכן מובן שההרהורים קשים יותר מעבירה גופא הנעשה מהגוף החומר הנפסד, כמשל מי שלובש בגדי מלכות

ציונים והערות

מחשבות להתפאר בעמיו שיאמרו עליו הי עניו (ברכות ו ע"ב), וכיוצא בזה, רק שיהיה כל מחשבתו לשם שמים'. ה. ראה יסוד צדיק (ערך עבודת ה' עצה להרהורים רעים): 'ידוע על פי

ד. ראה תולדות יעקב יוסף (פרשת אמור - אות א): 'אמור אל הכהנים, שהם כהני ה' המשרתים לפניו יתברך, שיזהרים לנפש לא יטמא בעמיו. כי המחשבה נקרא נפש, לא יטמא מחשבתו לחשוב

והכלל, שצריכים להתקדש במותר לו, כי יש הכרחיות ודברי רשות ודברי איסור, וצרכי הגוף מביא את האדם לחשוב, ואם חושב באיסור הם הגדולות, ובהיתר הם קטנות, וא"א להזהר היטב מהגדולים אא"כ נזהר גם מהקטנים. והכלל שלא ישעבד הנפש להגוף לטמאותו הן

❦ ביאורים ❦

באיסור, הם 'הגדולות', ובהיתר הם 'קטנות' ואמרו חז"ל: 'להזהיר גדולים על הקטנים', כי אי אפשר להזהר היטב מהגדולים שהם דברי איסור אלא אם כן נזהר גם מהקטנים שהם דברי הרשות, וזה מה שרמזו חז"ל באמרם להזהיר גדולים על הקטנים, שכדי שלא יכשל ח"ו בדברים הגדולים, הוא צריך להזהר בקטנים - בדברי הרשות, והכלל הוא שלא ישעבד הנפש להגוף לטמאותו, וכאמרו 'לנפש לא יטמא בעמיו', שלא יטמא הנפש ע"י שמזדקק לצרכי הגוף, הן

והכלל שצריכים להתקדש במותר לו, כי יש בצרכי הגוף ג' גדרים, יש דברים שהן הכרחיות, ויש דברים שהן דברי רשות, ויש דברים שהן ח"ו דברי איסור, וצרכי הגוף מביא את האדם לחשוב בענייני העולם הזה, דהלא יש דברים שהם הכרחיים בשבילו, כגון אכילה ושתייה, רק שהאדם יכול לאכול ולשתות בדבר ההכרחי בלבד כדי קיום הגוף, והאדם יכול לאכול ולשתות בדרך של רשות בדברים כשרים המתירים אפילו שאינם הכרחיים לקיום גופו, ואם חושב ח"ו

ציונים והערות

עוסק בתורה כל השבוע. החליט השכן לעסוק בהשתדלות יתר במשך כל השבוע בעבודת ד' וכפרט ביום שישי, בעוד שהוא מבחין בחנותו של רבי משה'לי בערל וערלית שנכנסו לקנות אצלו. הפעם, חשב השכן, יהי' שונה. אולם שום דבר לא נשתנה, ובעוד שמביתו של הרבי נשמע קידוש בהתלהבות רשפי אש קודש ובסילודין, אצל השכן עלו כל המאמצים בתוהו. אור השכן עוז ונכנס בעצמו אצל הרבי וביקש הסבר לזאת. ענהו רבי משה'לי, ההבדל הוא שאתה בעת הקידוש חשבת על הערל והערלית שנכנסו לחנותי ואני בעת שהערל והערלית היו בחנותי חשבתי על הקידוש. z. ראה אור החיים הק' פרשת פינחס (במדבר כו, כג): 'מזה יקיש כמה צריך להשתמר בן תורה בכל פרטי המצות, ואמרו ז"ל ו כי חסידים הראשונים היו שומרים חמשים שערי היתר לכל יכשלו בשער האיסור, והוא אמרו לשמרון משפחת השמרוני'.

הטבע כי עיקר חיותו של האדם ע"י כלי הנשימה תמיד, וכל פעם הוא שואף רוח ואויר נקי ומוציא האויר שבקרבו, והארכת הכנסת האויר אינו שוה בכל אדם יש מי שמאריך ויש מקצר, והתחלפות והתחדשות המחשבות היא בין הפרקים, בין יציאות האויר החם לשאיפות האויר הזך, ואם נזהרים באותו הרגע לחשוב רק בקדושה אז נמשך המחשבה כל זמן שהרוח הישן מתארך בקרבו, והרגילות בזה נעשה טבע שני והבא לטהר מסייעין לו'. ו. ראה יסוד צדיק ערך שבת שומרים ומצפים: 'כידוע התפרנס מרן הרה"ק רבי משה'לי מזוועהיל [בשב"ק י' אייר יומא דהילולא דיליה], מחנות מכולת היות שלא רצה ליהנות מכתרה של תורה. שכנו של רבי משה'לי יהודי ת"ח שלא הי' מעדת החסידים תמה לכן כל שבת מחדש בשמעו בליל שבת את הקידוש יוצא מפיו של שכנו בהתלהבות ודביקות עצומה, בעוד הוא לא הסכין לכך על אף שהוא

יקרא דמלכא

פרשת אמור

המבואר

ה

בגדולים והן בקטנים, ובזה יזכה לאמור ואמרת מעלה על מעלה (עי' רש"י ברכות ו:).

✽ ביאורים ✽

בגדולים שהם דברי איסור, והן לאמור ואמרת, אמירה מלשון מעלה, בקטנים שהן דברי הרשות, ובזה יזכה לעלות ולהתעלות מעלה על מעלה.

===== ציונים והערות =====

ת. ראה רש"י (ברכות ו:): 'האמרת - לשון חשיבות ושבח, כמו יתאמרו כל פועלי און (תהלים צד) - ישתבחו'.

קריאה מעוררת

אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים, איתא במשנה הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות. אפשר לפרש, שאין אתה רוצה לקבל מתן שכרן, ואין נפקא מינה אם השכר הרבה או מעט, מפני שהעבודה היא שלא על מנת לקבל פרס, אלא מחמת אהבת השם וגודל השמחה מהמצוה עצמה שזכה לעבוד להשי"ת, ורוצה במצות ולא בשכר המצות, וממילא אצלו אין הבדל בין מצוה גדולה לקטנה, שעושה המצוה מחמת המצוה.

הוראות למעשה

- (א) המחשבה היא תוצאות הנשמה והשכל, ולכך יש לשמרה בטהרה.
- (ב) יתרון האדם מן הבהמה בכח המחשבה והבחירה, ולכך ישתמש בו רק לדברים חשובים.
- (ג) הנפש הבהמית מושכת את האדם להפסד ורק בכח הנשמה יוכל לבחור בטוב האמיתי.
- (ד) הפניות הן בעיקר במעשה והאדם יכול לקדש מחשבתו לקיים המצוות לשם שמים.
- (ה) זהירות גדולה שלא ישעבד הנשמה לצרכי הגוף, בעסקו בדברי הרשות ולא יגיע לכדי איסור ח"ו.